

NUORTEN TIEDEAKATEMIA

Tutkija tavattavissa
varhaiskasvatuspilotti
kevät 2025

Linda Tuomi

Tutkija tavattavissa varhaiskasvatuspilotti (2025). Tutkija tavattavissa -palvelu on opetus- ja kulttuuriministeriön vuosina 2019–2026 rahoittama tiedekasvatushanke. Hanketta ovat rahoittaneet myös Jenny ja Antti Wihurin rahasto ja Svenska Kulturfonden. Hanketta koordinoi Nuorten Tiedeakatemia, joka toimii Suomalaisen Tiedeakatemian yhteydessä.

Nuorten Tiedeakatemia
Mariankatu 5 A
00170 Helsinki
info@yaf.fi

Teksti: Linda Tuomi
Taitto: Kim Krappala

Helsinki 2025

ISBN 978-952-69489-3-5

Kansikuva: Tähtisilmien ryhmä tutustuu merivuokkoihin katsomalla videota

Taustaa

Tutkija tavattavissa on Nuorten Tiedeakatemia organisoima palvelu, jossa tiedettä ja tutkimusta tuodaan lähemmäs koulun ja toisen asteen oppilaita (Nuorten Tiedeakatemia, 2024). Palvelu välittää opettajien pyynnöstä tutkijoita oppilaitoksiin erityisesti etävierailuin. Palvelun konseptin keskeisenä elementtinä on oppilaiden kysymyksiin pohjautuvat ja osittain vuorovaikutteiset etävierailut. Palvelu on muun muassa vastannut hyvin opetussuunnitelmien sisältöihin sekä lisännyt oppilaiden kiinnostusta tiedettä kohtaan (Vilhunen, E. & Turkkila, M. 2024). Palvelu on toiminut vuodesta 2019 saakka, ja se on ollut suosittu erityisesti suomalaisten lukioiden parissa. Nuorten Tiedeakatemialle esitettiin toive vuoden 2023 Educa-messuilla, että tiedekasvatusta olisi hyvä laajentaa myös varhaiskasvatukseen. Nuorten Tiedeakatemian jäsen Noora Heiskanen jakoi syksyllä 2024 kyselyn varhaiskasvatuksen ammattilaisille tutkija tavattavissa -konseptin pilotoinnista varhaiskasvatukseen. Kyselyn perusteella varhaiskasvattajat suhtautuivat lähtökohtaisen positiivisesti ajatukseen tutkijoiden etävierailuista päiväkoteihin.

Nuorten Tiedeakatemia lähti toteuttamaan Tutkija tavattavissa pilotointia varhaiskasvatukseen tavoitteenaan selvittää, voisiko tämän tyyppinen palvelu toimia myös nuorempien lasten kanssa. Keväällä 2025 toteutettiin yhteensä neljä eri päiväkotivierailua.

Seuratakseen vierailujen onnistumista Nuorten Tiedeakatemia tilasi varhaiskasvatuksen erityisopettaja Linda Tuomelta selvityksen, joka analysoisi tutkijoiden, varhaiskasvatuksen opettajien sekä lasten kokemuksia etävierailuista. Selvityksen tarkoituksena on tunnistaa etävierailujen onnistuneita elementtejä sekä kehittämisen kohteita. Aineisto on kerätty kyselylomakkeiden muodossa tutkijoilta sekä varhaiskasvatuksen opettajilta. Tämän lisäksi Tuomi kävi havainnoimassa kahta etävierailua lapsiryhmissä, joista hän sai kerättyä kokemuksia selvitykseen. Varhaiskasvatuksen opettajien kyselyssä haluttiin selvittää vierailun onnistumista ja sujuvuutta, tutkijan innostavuutta, vierailun kestoja, lasten ajatuksia vierailusta sekä sitä, palattiinko aiheeseen keskusteluissa lasten kanssa. Tämän lisäksi Tuomi keräsi kahdelta opettajalta (opettajat 1 ja 3) kokemuksia seurantakyselyn muodossa samoja kysymyksiä käyttäen myöhemmin etävierailuiden jälkeen. Tutkijoiden kyselyssä selvitettiin vierailun onnistumisia, ilmenikö vierailun aikana ongelmia tai muita kehityskohteita sekä sitä, olisivatko he halukkaita tämän perusteella tekemään etävierailuja varhaiskasvatuksessa. Molemmissa kyselyissä oli myös avoin vastausmahdollisuus.

Varhaiskasvatuspilotin toteutuminen

Varhaiskasvattajille tehtiin syksyllä 2024 kysely kiinnostuksesta kokeilla Tutkija tavattavissa -konseptia varhaiskasvatuskontekstissa. Etävierailupilotista alustavasti kiinnostuneita opettajia oli melko paljon, mutta saimme kevään 2025 kutsupyynnöllä viisi ilmoittautumista. Näistä viidestä toteutui lopulta neljä, joten kerätty aineisto on melko suppea. Uskon, että pilotoinnin ajankohta loppukevällä haastoi opettajia osallistumasta toimintakauden ollessa kiireisimmillään. Neljästä toteutuneesta vierailusta yksi oli tutkijan sekä varhaiskasvatuksen opettajan yhteisesti sopimana järjestetty siten, että tutkija oli mennyt päiväkodille paikanpäälle pitämään esityksen omasta aiheestaan.

Etävierailuiden suunnitteluvaiheessa sopivaksi ajaksi ajateltiin noin 30–45 minuutin kesto ja toteutustavaksi lapsia osallistavaa esitystapaa. Kyselyiden perusteella etävierailut ovat kuitenkin olleet 45 minuutin ja 1,5 tunnin väliltä. Palautelomakkeeseen varhaiskasvatuksen opettajat ovat arvioineet etävierailuajan olleen sopivan. Tähän nähtiin positiivisesti vaikuttavana asiana lapsia osallistavat elementit, kuten yhteiset keskustelut sekä lasten vapaat kysymykset. Aiheet koettiin sekä opettajien että tutkijoiden mielestä hyvin kiinnostavina ja lapsia innostavina.

Lapset etsivät Tutkija tavattavissa -vierailuun liittyen muurahaisia luonnosta

"Aihe oli lapsista kiinnostava ja paljon toi mukanaan keskustelua. Opimme paljon uutta eri asioista. Lapset varmasti ovat kiinnostuneet oppimaan lisää." Opettaja 1

"Tosi mukavasti. Lapset jaksoivat hienosti istua lähes tunnin ja jutella. En usko että olisivat jaksaneet seurata "esitystä", mutta osallistava juttelu toimi oikein hyvin." Tutkija 2

"Vierailu onnistui yli odotusten. Ennakotieto oli, että lapset ovat vilkkaita ja voi olla haastavaa saada heitä keskittymään, mutta keskustelevalle ja kyselevälle esitykselle piti hyvin mielenkiinnon yllä koko 45 minuuttia. Lapset olivat innostuneita kuulemaan pöpöistä ja ihmettelemään, millaisia ja missä kaikkialla niitä onkaan!" Tutkija 4

Tutkijan rooli erityisesti pienten lasten kanssa on merkityksellinen mielenkiinnon ja keskittymisen ylläpitämisessä. Kävin itse seuraamassa kahta eri etävierailua lapsiryhmissä ja huomasin tutkijoiden tavan kertoa omista aiheistaan olevan hyvin erilaisia. Toisella tutkijalla oli diaesitys, jossa oli paljon kuvia ja videoita ylläpitämään lasten kiinnostusta, kun taas toinen tutkija oli itse kameras edessä, ja vierailun aikana käsiteltiin yksinomaan lasten kysymyksiä ja keskusteltiin. Molemmat tavat olivat erinomaisia ja saivat lapset lumoutumaan teemoista. Tutkijan innostavan sekä lapsilähtöisen roolin nähtiin olevan yhteydessä etävierailun onnistumiseen.

Lasten askartelema kaloja ikkunassa

"Tutkija oli mahtava ja toiminta sujui hyvin lasten ehdoilla. Hän kertoi lapsille useamman kerran, että esityksen saa keskeyttää." Opettaja 1

"Lapset jaksoivat kuunnella ja kysellä hienosti. Tutkija osasi kertoa vastauksia niin että lapset ymmärsivät" Opettaja 3

Yhden tutkijan vastauksesta tuli ilmi varhaiskasvattajan rooli etävierailun aikana ikään kuin tulkkina lasten ja tutkijan välillä. Tein itsekkin havainnon, että ryhmän opettaja ohjaa lapsiryhmää, elävöittää etäyhteyden välityksellä tulevaa keskustelua tai esitystä sekä jakaa puheenvuoroja. Koska tutkija ei kykene havainnoimaan lapsia ruudun takaa, toisinaan on opettajan tarpeellista ohjata tutkijaa esimerkiksi menemään eteenpäin, kun tietty aihe alkaa pitkästyttämään lapsiryhmää.

Oppimisen tukena oli myös meriaiheinen sensorinen peli

Lasten kokemukset etävierailuista

Palautelomakkeiden perusteella voi vetää johtopäätöksen, että etävierailuiden aiheet ovat olleet lapsia innostavia, ja että ne jäivät hyvin lasten mieleen. Omat havaintoni etävierailuista tukevat tätä ajatusta, sillä lapset olivat hyvin innostuneita ja esittivät paljon kysymyksiä vierailuiden aikana ja kuuntelivat tarkkaavaisina alusta loppuun asti. Varhaiskasvatuksen opettajien mukaan lapset ovat palanneet etävierailuissa käsiteltyihin aiheisiin sekä kotona että päiväkodissa. Lapsilta on noussut paljon uusia tiedekysymyksiä, joita on lähdetty yhdessä tutkimaan ja selvittämään. Myös tieteelliset termit ovat jääneet lasten puheisiin.

Lasten askartelema muurahaiskeko oli osa muurahaisaiheisen Tutkija tavattavissa -vierailun ohkeen fasilitoitua oppimistoimintaa

"Meillä on ryhmässä sellainen etsintäpeli, jossa on erilaisia meren eläimiä. Olen kuullut lasten pohtivan pelin yhteydessä, onko meritähti säteittäissymmetrinen vai ei." Opettaja 1

"Tapahtuma oli eilen. Lapset puhuivat siitä. Palaamme asiaan toistuvasti mm. käsien pesun yhteyksissä." Opettaja 2

"Muurahaisbongailua on jatkettu edelleen ja muisteltu mitä tutkija kertoi" Opettaja 3

"Eräs äiti kertoi, että lapsi on niin kiinnostunut erilaisesta tutkimisesta, että ei enää halua katsoa lasten ohjelmia vaan luontodokumentteja." Opettaja 1

"Brutus-krokotiili nousee vieläkin usein esiin. Hänestä keksitään uudenlaisia tarinoita ja, että hän syökin vaahtokarkkien sijasta nakkeja." Opettaja 1

"Lasten kodeissa ollaan oltu tosi innoissaan meidän projektista ja he ovat kyselleet kiinnostuneina lisää." Opettaja 1

*"Oli kivaa. käsien kuivaamisen tärkeys selveni. "olisin halunnut nähdä lisää bakteereja". Pissassa ei ole pöpöjä, joku valisti vanhemmalleen hakutilanteessa. Uimavettä eikä kura-
vettä ei kannata laittaa suuhun. " Haluaisin seuraavan kerran tutkijan kertomaan avaruudesta."* Opettaja 2

Oppimisen alueet ylittävä työskentely etävierailun tukena

Varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmissa mainitaan oppimisen alueiden ylittävän työskente-
lyn mahdollistavan asioiden ja ilmiöiden laaja-alaisemman tarkastelun ja tutkimisen. Oppimisen
alueita ovat esimerkiksi *tutkin ja toimin ympäristössäni* sekä *ilmaisun monet muodot*. Myös
leikkiminen on tärkeää mainita, kun kyseessä on pienten lasten oppiminen. Leikki on lapsille
ominainen tapa toimia ja jäsentää maailmaa. Leikissä yhdistyy kaikki tärkeät oppimista edistä-
vät elementit: ilo, omien taitojen haastaminen ja yhdessä toimiminen. Monipuolisia työskente-
lytapoja tulee käyttää varhaiskasvatuksessa sekä esiopetuksessa ja lapsilla on siihen oikeus.
Tällainen toimintakulttuuri edesauttaa lapsen kokonaisvaltaista kehitystä ja oppimista. (Varhais-
kasvatussuunnitelma 2022)

Joissakin ryhmissä oli tutustuttu ja orientoiduttu aiheeseen jo ennen etävierailua. Projektityöskentely etävierailun ympärillä lisää lasten mielenkiintoa aihetta kohtaan ja oppimisesta tulee syvempää. Tähtisilmien ryhmässä tutustuttiin merivuokkoihin ja meren eläimiin ennen etävierailua. Lapset olivat pelanneet erilaisia pelejä ja leikkineet meriaiheisia leikkejä (kuvat). Ryhmän lapsien oli helppoa esittää kysymyksiä tutkijalle, koska aihe oli jo jokseenkin tuttua heille. Vierailun jälkeen on palattu useaan otteeseen tutkijan tekemään diaesitykseen lasten toiveesta. Erityisesti esityksen kuvat ja videot on koettu kiinnostavina.

Oravien ja Siilien ryhmissä taas aiheena olivat muurahaiset. He olivat tutustuneet aiheeseen askartelemalla seinälle ison muurahaiskeon. Ulkona lapset ovat innoissaan etsineet muurahaisia ja muita ötököitä purkkeihin tutkittavaksi. Perheet ovat kertoneet, että aihe on puhututtanut myös kotona, ja että muurahaisten etsimistä on jatkettu kotimetsissä asti. Ryhmissä valmistauduttiin etävierailuun keräämällä lapsilta etukäteen kysymyksiä, joita opettaja esitti vierailun aluksi. Kun aiheessa päästiin vauhtiin, lapset keksivät paljon myös lisäkysymyksiä.

Lapset tutustuivat meribiologiaan myös pelaten

Haasteet

Haasteena pidettiin etäyhteyden pätkimistä sekä äänentoiston ongelmia. Yksi tutkijoista kertoi, että oli hankalaa kuulla lasten kysymyksiä. Tässä tilanteessa opettaja oli toistanut kysymyksiä uudelleen ja näin ollen saatiin jatkettua sujuvasti. Äänentoiston lisäksi myös kuvayhteyden puute koettiin haasteellisenä. Tutkija harmitteli, ettei nähnyt kunnolla lapsia eikä lapset häntä. Molemmat havainnoimani etävierailut järjestettiin Teamsin välityksellä. Aluksi yhteyksien kanssa oli hieman haasteita toisella vierailukerralla, mutta lopulta se onnistui hyvin, kun videokamerat otettiin hetkellisesti pois päältä. Koin hyvänä käytäntönä sen, että tutkija ja lapset sekä opettaja pääsevät olemaan vierailun aikana vuorovaikutuksessa ”kasvotusten”. Opettajista vain yksi oli kirjannut haasteena kuvan ja äänen pätkimisen.

Yksi tutkijoista totesi, että vierailuaika saa olla melko lyhyt, jotta lapset jaksavat kuunnella ja olla paikoillaan. Toisaalta arvioin toteutuneiden vierailujen pituuksien (45min–1,5t) olevan todella pitkiä. Pitää ottaa huomioon lasten ikä, taitotaso sekä se, mitä me aikuiset vaadimme pieneltä lapselta. Tässä on varmasti paljon ryhmäkohtaisia eroja, mutta mielestäni on hyvä suunnitella huolellisesti vierailuajan pituutta. Varhaiskasvatuksen opettajalla on hyvä tuntemus oman lapsiryhmänsä kyvystä keskittyä etävierailuun. Suosittelenkin ennen etävierailuja ryhmän opettajan sekä tutkijan välistä yhteydenpitoa, jossa pystyy sopimaan tarkemmin vierailun kestoa sekä sisältöä. Esimerkiksi opettaja voi kertoa miten tietyn lapsiryhmän keskittymistä voi parhaiten ylläpitää, ja miten ryhmä voisi valmistautua vierailuun. Voisivatko lapset käydä kirjastossa lainaamassa aiheen kirjallisuutta tai käydä aiheesta kertovalla museo- /näyttelykäynnillä? Myös pelit ja leikit ovat oiva keino herättää lasten kiinnostusta aiheen ympärillä.

Lopuksi

Palautteiden sekä omien kokemuksieni perusteella voin todeta, että pilotointi on ollut onnistunut. Pienet lapset ovat kykeneväisiä oppimaan uusia, vaikeampiakin asioita, kun niistä puhutaan lapsentasoisesti. Tässä isossa roolissa ovat sekä tutkija että varhaiskasvatuksen opettaja. Ilahduttavaa on ollut lasten innostus ja uusien asioiden oppiminen. Monipuolisten työskentelytapojen käyttäminen on tehnyt etävierailuista vieläkin mieleenpainuvampia.

Kaikki tutkijat kertoivat olevansa tulevaisuudessa halukkaita osallistumaan varhaiskasvatuksessa järjestettäviin Tutkija tavattavissa -etävierailuihin uudelleen. Kokemukset ovat olleet positiivisia lasten, opettajien sekä tutkijoiden osalta.

”Kiitos! Mahtava juttu. Haluamme olla mukana ensi vuonnakin. Muiden ryhmien aikuiset ilmaisivat myös halunsa päästä mukaan projektiin. Tutkija Mirka lupasikin, että häneen saa olla yhteydessä. Mirka oli ihan huippuhyvä. Hänen tekemänsä esitys oli sopiva päiväkotiympäristöön.” Opettaja 2

Myös tutkijat olivat tyytyväisiä pilottiin

Tekijä

*Linda Tuomi (KM)
työskentelee Turun kaupungilla
varhaiskasvatuksen erityisopettajana.*

*”Lähdin mukaan hankkeeseen/projektiin
mielenkiinnosta varhaiskasvatusikäisten lasten
tiedekasvatukseen ja sen lisäämiseen.”*

Lähteet

Nuorten Tiedeakatemia (2024). Tutkija tavattavissa. [Tutkija tavattavissa – Nuorten Tiedeakatemia](#)

Helsingin yliopisto. Tutkija tavattavissa. Arviointiraportti 2024. Turkkila, M & Vihulainen, E. [TT-arviointiraportti-2024.pdf](#)

Varhaiskasvatussuunnitelma 2022. [Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 - ePerusteet](#)

Mariankatu 5 a, 3. krs
00170 Helsinki

[nuortentiedeakademia.fi](https://www.nuortentiedeakademia.fi/yaf.fi)
[yaf.fi](https://www.nuortentiedeakademia.fi/yaf.fi)

[https://www.linkedin.com/company/](https://www.linkedin.com/company/nuorten-tiedeakademia)
[nuorten-tiedeakademia](https://www.linkedin.com/company/nuorten-tiedeakademia)

Raportin taitto:
Kim Krappala

Valokuvat:
Linda Tuomi